3 ـ رەتكى ۋرتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىلدۈرگى ئاگېنتلىقىنىڭ ئۈچىنچى يىغىنىدا سۆزلەنگەن مۇھىم نۇقتىلار
جاڭا داۋىرلەشكە جۈگۈرۈشتا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇشنا قۇللىنىشايلىق

جاڭا جورىقتا ەكسپەدىتسىيە بلگەرلەپ، جاڭا داۋىردە دەسە قوسايلىق

ارتۇدى ورنىنقىتۇدى بلگەرلەتىپ، تۇتاس جىلدا تابسىقا جەتەيلىك

ــــ اۆتونومياڭ رايونىڭ قانىستى تارماۋلارىنىڭ جاۋاپتىلارى ئىبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالاردىڭ ناقتى، ەگجەيلى ـ تەگجەيلى تاياناقتانۇ جاغدايلىرى جونىندە ئىتلىشنىڭ سۇراۋىنا جاۋاپ بەردى

تيانشان تىشكەرلەي وقۇى

□ **انار بۇلات \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئىتلىشى شى شين**

ەكونوميكانىڭ جالپى جاغدايىن ورنىقتىرۇ جونىندەگى مەملەكەتتىك تەلەۋيزور ـ تەلەفون ئىماجلىسىنىڭ رۇحىن جانە مەملەكەتتىك كەگەستىڭ ەكونوميكانى ورنىقتىرۇ جونىندەگى ئىبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالارىن دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، ندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۇ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق داۋدى جوعارى ونىمدىلىكپەن ئىبر تۇتاس جوسپارلاپ، رايونىمىز ەكونوميكاسىنىڭ ورنىقتى ارتۇدن بلگەرلەتىپ، تۇتاس جىلدا تابسىقا جەتۇ ئۇشىن، اۆتونومياڭ رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەت جەدەل دىسكە كىرىسىپ، «اۆتونومياڭ رايونىڭ مەملەكەتتىك كەگەس تاراتقان [2022] 12 ـ ئنومىرلى حۇجاتتىڭ رۇحىن دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، ەكونوميكانىڭ ورنىقتى ارتۇدن بلگەرلەتۇدىڭ ئىبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالارىن» (تومەندە قىسقارتىلىپ «ئىبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالار» دەپ النىدى) جاسىڭ العا قويدى ئارى تايا‌ۇدا قوعامعا اشىق جاريالادى.

6 ـ ايدىڭ 16 ـ كۈنى اۆتونومياڭ رايوندىق حالىق ۇكىمەتى اقپارات كەڭسەسى اشقان اقپار جاريالاۋ ماجلىسىنده اۆتونومياڭ رايوندىق حالىق ۇكىمەتى زەرتتەۋ كەڭسەسىنىڭ، داۋ‌ا جانە رەفورما كوميتەتىنىڭ، قازىنا مەگگەرمەسىنىڭ، ادام كۇشى بايلىعى جانە قوعامدىق قامتاماسىزدانىرۇ مەگگەرمەسىنىڭ، ساۋدا دىستەرى مەگگەرمەسىنىڭ، جۇگگو حالىق بانكەسى ئۇرمەجى ورتالىق تارماق بانكەسىنىڭ جاڭا‌ۇلارى «ئىبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالاردىڭ» ناقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى تياناقتاۋ جاغدايى جونىندە ئىتلىشنىڭ سۇراۋىنا جاۋاپ بەردى.

سۇراۋ: «ئىبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالاردا» ارتقان قۇن سالعىن ىركىپ دولايلاستىرىپ، سالىق قايتارۇ سايلىساتىنىڭ تەبىندە ونان ارى ارتتىرۇ العا قويىلادى، اۆتونومياڭ رايونىڭ ارتقان قۇن سالعىن ىركىپ دولايلاستىرىپ، سالىق قايتارۇ جالپى تۇعالالىق جاعدايى قالاي؟ تاعى قانداي شارالارمەن تياناقتاندىرۇدى ويداعداي يگەرەدى؟

جاۋاپ: ارتقان قۇن سالعىن ىركىپ دولايلاستىرىپ، سالىق قايتارۇدى كولەدى اتقارۇ ــ ورتالقىنىڭ بيىلعى جاڭا توپتامالى ۇلگەدەگى سالىق اقى بويىنشا قولداۋ سايلىساتىنىڭ نەگىزگى مازمۇنى، ماكرولىق ەكونوميكانىڭ جالپى جاغدايىن ورنىقتىرۇدىڭ شەشۇشى شارايى، مۇندا جيىنى 13 كاسىپ، كاسىپورىن سايلىسات كولەمىنە ەڭگىزىلدى.

بيىل 1 ـ ايدان 5 ـ ايعا دەيىن بۇكىل رايوندا ارتقان قۇن سالعىن ىركىپ دولايلاستىرىپ، سالىق قايتارۇ بويىنشا 29 ميللياردتان 270 ميللىون يۇان سالىق سوماسى قايتارىلىپ، 39 مىڭ كاسىپورىندى قامتىپ، قايتارۇعا تيىستىلەرىن تۇگەل قايتارىپ، دەر كەزىندە جەتكىلىكتى سوماداۋ قايتارىپ، قىزمەت ايماق السى بۇكىل مەملەكەت بويىنشا الدىڭعى قاتاردى يەلەپ، كاسىپورىندارعا ناقتى پايدا جەتكىزدى. جەرگىلىكتى ورىنىڭ ىركىپ دولايلاستىرىپ، سالىق قايتارۇ سايلىساتىن ويداعداي تياناقتاندىرۇدىڭ قولداۋ ئۇشن، 5 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن اۆتونومياڭ رايوندىق قازىنا مەگگەرمەسى 2 توپقا ئبولىپ، جەر ـ جەرگە 21 ميللياردتان 68 ميللىون يۇان كومەك قاراجات بوساتىپ، قازىنا قاراجاتىنان 19 ميللياردتان 765 ميللىون يۇان اجراتتى؛ 3 ـ توپتاعى 8 ميللياردتان 234 ميللىون يۇان قارجى تايا‌ۇدا بوساتىلادى. اۆتونومياڭ رايون دا قارجى ورنالاستىرىپ، سايلىساتتى ويداعداي تياناقتاندىرۇدى قولداۋ ئۇشن، ۇكىمەتتىڭ ساتىپ الۋ ارقىلى قايتارعان مولشەرى بۇكىل رايوننىڭ ورتاشا دەگگەسىنەن اسقان جەرگىلىكتى ورىنعا سىلىق قوسىمشا قاراجات بەرەدى.

كەلەسى قادامدا اۆتونومياڭ رايوندىق قازىنا مەگگەرمەسى قازىنالىق قۇاتتى ۇزدىكسىز تومەنگە جەتكىزىپ، قازىنا قاراجاتىمەن قامتاماسىز ەتۇدى كۇشەيتىپ، ارتقان قۇن سالعىن ىركىپ دولايلاستىرىپ، سالىق قايتارۇ سايلىساتىنىڭ ورنىنا قايتارۇ سايلىساتىنىڭ كەپىلدىك سوما ەتىپ تاپسىرۇدى جولعا قويىپ، كاسىپورىندارداڭ ناق اقشا اينالىمى قىسمىن جەڭىلدەتىپ، ۇكىمەتتىك ساتىپ الۋداعى ساۋدا ـ ساتتىقتىڭ وزىندىك قۇنىن تومەندەتەدى.

جوعاردىدا اتالعان شارالار ارقىلى بۇرىنعى كەزدەگى تۇتاس رايوننىڭ جىل سايىنعى 50 ميللياردتان 60 ميللياردتان يۇان‌عا دەيىنگى ۇكىمەتتىك ساتىپ الۋ كولەمىنەن الىپ قارا‌عاندا، ۇكىمەتتىك ساتىپ الۋ توقتاممەن قارجى قۇراۋعا بەرۇ ارقىلى ەلەكتروندى كەپىل حاتتى جان ـ جاقتى دىسكە قوسىپ، تۇتاس رايوندا‌عى ورتا، شا‌عىن، ۇساق كاسىپورىندار جونىندەگى ەڭجەيلى تياناقتاندىرۇدىڭ ئۇرلى اقشا ۇستىنە جەتكىزەدى.

سۇراۋ: بيىل جىل باسىنان بەرى را‌يونىمىز فينانسىنىڭ جالپى جا‌عدايى قالاي؟ اۆتونومياڭ رايون شىعارعان «ئبر قىدىرۇ سايلىسات ـ شارالارعا» قارا‌تا فينانس سايلىساتى الدا قالاي كۇش ۇستەيدى؟

جاۋاپ: بيىل جىل باسىنان بەرى شينجياڭ فينانسىنىڭ جالپى اينالىمى ورنىقتى بولىپ، امانات اقشانىڭ ارتۇ قارقىنى ۇزدىكسىز جوعارىلاپ، قارىز اقشا جالپى مولشەرى ئبرشاما تەز قارقىنمەن ارتۇدى ساقتادى. 5 ـ ايدىڭ سوڭىندا شينجيا‌ڭدا حالىق اقشاسى، شەتەل اقشاسىنىڭ ئتۇرلى امانات اقشا قالدىق سوماسى 2 تريللىون 860 ميللياردتان يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگدەن 3%. 12 ارتىپ، ارتۇ قارقىنى 2018 ـ جىلدان بەرگى جاڭا ورەنى جارا‌تتى. 5 ـ ايدىڭ سوڭىندا شينجيا‌ڭدا حالىق اقشاسى، شەتەل اقشاسىنىڭ ئتۇرلى قارىز اقشاسىنىڭ قالدىق سوماسى 2 تريللىون 680 ميللياردتان يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگدەن 4%. 12 ارتىپ، ارتۇ قارقىنى بۇكىل ەلدەن 1.7 پايىز جوعارى بولىپ، ارتۇ قارقىنى بۇكىل ەل بويىنشا 7 ـ ورىندا بولدى.

كەلەسى قادامدا ئبىز تومەندەگى 4 جاقتان ۇزدىكسىز كۇش سالامىز:

ئبرىنشى، نازاردى بازار تۇعالارىنا شوعىرلاندىرامىز. ورتا، شا‌عىن، ۇساق كاسپورىندار جانە جەكە ساۋدا ـ ونەركاسپشىلەرگە، جۇك اۆتوموبيل شوفەرلەرىنىڭ قارىز اقشاسى جانە ندەت ىقپالىنا ۇشراعان جەكەلەردىڭ تۇرعىن ئۇي جانە تۇتىنۇ قارىز اقشاسى سياقتىلارعا قارىز قايتارۇ، ئوسىمىن تولەۋ مەزگىلىن ۇزارتۇ سايا‌ساتىن اتقارامىز. جەرگىلىكتى زاڭدىق تۇلعا فينانس قۇرىلمدارىنا جالپىعا ئتيىمدى ۇساق، شا‌عىن قارىز اقشا تاراتۇدا‌عى شابىنتاندىرۇ سەرپىننىن كۇشەيتىپ، قالدىق سومانىڭ ارتقان مولشەرىنىڭ 2%ى بويىنشا شابىنتاندىرىپ، بۇرىنعى كەزبەن سالسترعاندا ئبر ەسە ارتتىرىپ، جالپىعا ئتيىمدى ۇساق، شا‌عىن قارىز اقشا‌مەن قولداۋدى ارتتىرۇعا شابىنتاندىرامىز.

ەكىنشى، اقىنى ازايتۇدى، پايدا بەرۇدى، وزىندىك قۇندى تومەندەتۇدى ۇزدىكسىز بلگەرلەتەمىز. ەسەپتەۇگە قارا‌عاندا، 1 ـ ايدان 4 ـ ايعا دەيىن بانكە قۇرىلمدا‌رىنىڭ ناقتى ەكونوميكاعا پايدا بەرۇ مولشەرى جالپى 2 ميللياردتان 440 ميللىون يۇان بولعان. كەلەسى قادامدا ئبىز قارىز اقشا بازارىنىڭ جارياعانعان ئوسىمىنىڭ (LPR) جەتەكشىلىك رولىن جالعاستىرۇ ويداعداي ساۋلەلەندىرىپ، فينانس قۇرىلمدارىن LPRدى دىسكى قارجىنى اۆتوماتتىرىپ باعا بەلگىلەۇگە (FTP) كىرىستىرۇگە جەتەكتەپ، امانات اقشا ئوسىمىن بازار رەتتەۇ مەحانيزمىن تياناقتاندىرىپ، كاسىپورىندار‌دىڭ قارىز اقشا ئوسىمىنىڭ ورنىقتىلىق با‌سىندا‌ تومەندەۇدىن بلگەرلەتەمىز. سوندا‌ي ـ اق بانكە ەسەبىنە قىزمەت وتەۇ اقسىن، حالىق اقشاسىمەن ەسەپ وتكىزۇ، اقشا اۆدارۇ اقسىن، بانكە كارتچكاسىمەن تولەۇ اقسىن تومەندەتۇ سياقتى سايا‌سات ـ شارالارىن قاتاڭ تياناق‌تاندىرىپ، بازار تۇعالارىنىڭ تيجارات وزىندىك قۇنىن اناعۇرلىم تومەندەتەمىز.

ئۇشنشى، ەرەكشە قاۋىمعا فينانس جاعىنان كومەكتەسۇدى، سۇيەمەلدەۇدى كۇشەيتەمىز. جاڭا تيپتى ايدارشا ۋيرۇس وكپە قابىنۇ ندەتىمەن جۇعمدالۇ سەبەبىنەن ەمحانادا جاتىپ ەمدەلگەن نەمەسە اۋاشالانعان، ندەت ىقپالنا ۇشراپ، اۋا‌شالانىپ باقلاۇعا النعان نەمەسە كىرىس كوزىنەن ايرىلعان ادامدارعا قاراتا فينانس قۇرىلمدارى ولاردىڭ تۇرعىن ئۇي، تۇتىنۇ سياقتى قارىزدارىنا لايىقتى تۇرەدە قارىز قايتارۇ ۇقاتىن ۇزارتۇ، قارىز اقشا ەمرزىمىن ۇزارتۇ، قارىز اقشا نەگىزگى سوماسىن كەشەۇلدەتىپ قايتارۇ سياقتى تاسىلدەردى يكەمدى قولدانىپ، قارىز اقشا قايتارۇ جوسپارىن رەتتەيدى. قاتىستى تالاپتار بويىنشا، "ئتورت ئتۇرلى قا‌ۇمنىڭ" امانات ـ قارىز اقشا كاسبىنىڭ ۇاقتى ئوتىپ كەتسە ەستەلىككە النباي‌دى، قاراستى اۇماقتاعى 142 امانات ـ قارىز اقشا قۇرىلمدارى 601 مىڭ 300 جەكەنىڭ، 22 مىڭ 400 كاسپورىننىڭ قارىز اقشاسىنىڭ ۇاقتىنىڭ وتۇنە قارا‌تا ەستەلىككە الۇدى رەتتەپ، ينفورماتسيا تۇعالارىنىڭ ندەت قيىنشىلعىنان وتۇننە پارمەندى سەنىم قولداۇدىن كورسەتتى.

ئتورتىنشى، ئتۇيىندى سالاعا بولعان فينانس قولداۇدىن كورنەكتىلەندىرەمىز. قا‌تناس، زات اينالمى، سۇ يگىلىگى، نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلسى، حالىقتىق شا‌عىن، ۇساق كاسپورىندار سياقتىلارعا قارىز اقشا ۇسىنىلمىن كۇشەيتىپ، كەلەلى نسانداردىڭ، ئتۇيىندى سالانىڭ قارجى سۇرانسىن قامتاماسىز ەتەمىز. كومىر قىشقىل گازىنىڭ شعارىلۇدىن ازايتۇدى قولداۇ قۇرالنا، تازا ەنەرگيادان جوعارى ئونىمدى پايدالانۇعا ارنا‌ۇلى قايتالاي قارىز بەرۇ، عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۇعا قايتالاي قارىز بەرۇ، قاتىناس، زات اينالمىنا ارنا‌ۇلى قايتالاي قارىز بەرۇ سياقتى جاڭا‌شا اقشا سايا‌ساتى قۇرالىنىڭ تيا‌ناقتانۇ، پايدالانىلۇدىن بلگەرلەتىپ، 1.75% ئوسىم بويىنشا شارت ـ جاعدايعا ۇيلەسەتىن بانكەلەردى وزىندىك قۇنى تومەن قارجەمەن قامداپ، فينانس قۇرىلمدارىن ئتۇيىندى سالاعا قولداۇ كورسەتۇدىن كۇشەيتۇگە جەتەكتەيمىز.

سۇراۋ: بيىل 5 ـ ايدا اۆتونومياڭ رايون اۇرتپالقتى جەڭىلدەتىپ، جۇمىس ورىندارىن ورنىقتىرىپ، جۇمىستاندىرۇدى كەڭەيتۇ سياقتى جاقتاردا ئبر قدىرۇ سا‌ياسات ـ شارالاردى شعارادى، تايا‌ۇدا اۆتونومياڭ رايون سايا‌ساتتىق قولداۇ سەرپىننىن اناعۇرلىم ارتتىردى، ناقتى قاندا‌ي سايا‌ساتتار بار؟

جاۋاپ: بيىل جىل باسىنان بەرى اۆتونومياڭ رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەتى قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇ قاراجاتىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ، جۇمىستاندىرۇدى كەڭەيتۇ سياقتى جاقتاردا ئبر قدىرۇ سا‌ياسات ـ شارالاردى شعارادى، تايا‌ۇدا اۆتونومياڭ رايون سايا‌ساتتىق قولداۇ سەرپىننىن اناعۇرلىم ارتتىردى.

قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇ قاراجاتىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ كولەمى كەڭەيتىلدى. ئبرىنشى، ندەت ىقپالنا ۇشراپ ۇاقتشا قينىشلىق تۇعلعان بارلىق ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىندار، مەكەمە فورماسىندا قامسىزدانىدىرۇعا قاتناسقان جەكە ساۋدا ـ ونەركاسپشىلەر قاتارلىلاردىڭ كەزەڭدىك سيپاتتى تاپسىراتىن زەينەتكەرلىك قامسىزدانىدىرۇ قاراجاتىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ كولەمى كەڭەيتىلدى. ئبرىنشى، ندەت ىقپالنا ۇشراپ ۇاقتشا قينىشلىق تۇعلعان بارلىق ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىندار، مەكەمە فورماسىندا قامسىزدانىدىرۇ قاراجاتىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ كولەمى كەڭەيتىلدى. ئبرىنشى، ندەت ىقپالنا ۇشراپ ۇاقتشا قينىشلىق تۇعلعان بارلىق ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىندار، مەكەمە فورماسىندا قامسىزدانىدىرۇ قاراجاتىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ كولەمى كەڭەيتىلدى. ئبرىنشى، شەتەل ساۋداگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇداعى زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەسىن زاڭ‌ىڭ بويىنشا قورعاپ، شەتەل ساۋداگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇدا‌ۇلارىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ مەرزىمى 2023 ـ جىلى 3 ـ ايعا دەيىن بولادى. كەشكتىرىپ تاپسىرۇ شەكتى مەرزىمى ىشىندە ايىپ پۇل النبايدى.

جۇمىسىزدىق قامسىزدانىدىرۇدىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بويىنشا قايتا‌ۇرىپ بەرۇ تەبىندى ارتتىرىلادى. ئرى كاسىپورىندارىنىڭ قايتارىپ بەرۇ سالسترماسى 30%تەن 50%كە كوتەرىلەدى. جۇمىس ورنىندا قالدىرىلىپ باۇلۇعا بەرىلەتىن ئبر رەتتىك كومەك قاراجات ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىندارداڭ بارلىق كاسپورىندارعا كەڭەيتىلەدى. ما‌لىمدەمەي ـ اق دەرەۇ يگىلىكتەنەتىن قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇدى ئبتىرۇ ۇلگەسى ۇزدىكسىز اتقارىلىپ، 6 ـ ايدىڭ سوڭىنان بۇرىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بويىنشا قايتارىلاتىن قارجىنى تۇگەلدەي قايتارىپ بولۇعا كۇش سالنادى. قازىرگە دەيىن 101 مىڭ كاسپورىنعا 832 ميللىون يۇان قايتارىپ، 2 ميللىون 200 مىڭنان استام جۇمىس ورنىن ورنىقتىردى.

ئتۇيىندى قاۋىمنىڭ جۇمىستانۇدىنا ورنالاستىرۇ قوسىمشا قاراجاتى بەرىلەدى؛ 2022 ـ جىلى كاسپورىندار جوعارى مەكتەپ بتىرگەن وقۇشىلاردى جاڭادان قابىلداپ، ەڭبەك توقتامنا قول قويعان ئارى جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇنا قاتىناسقان بولسا، جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇ قورىنان ئار ادامعا 1500 يۇان ولشەم بويىنشا ئبىر رەتتىك جۇمىس ورنىن كەڭەيتۇ قوسىمشا قاراجاتى (بۇل سايا‌ساتتى ئبر رەتتىك جۇمسقا قابىلداۇ قوسىمشا قاراجات سايا‌ساتىن قاباتتاستىرماي يگىلىكتەنۇگە بولادى) تاراتىلادى؛ 2022 ـ جىلى قاداعالاۇ وبيەكتسى ەتىلگەن ەڭبەككۇشتەردى ئۇرتىس 6 ايدان ارتىق جۇمسقا قابىلداعان جۇمسشى سەتەتىن ورىندارعا قاراتا ئار ادامعا 1000 يۇان ولشەم بويىنشا ئبر رەتتىك جۇمسقا شارتقا ۇيلەسەتىن ئتۇيىندى قاۋمعا بەلگىلەمە بويىنشا قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇ، ئبر رەتتىك جۇمس نزدەۇ، شارۇاشلىق قۇرۇ قوسىمشا قاراجاتى، جۇمسقا ورنالاستىرۇ قوسىمشا قاراجاتى سياقتلار بەرلەدى. 5 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن جالپى 222 مىڭ 800 ادام 509 ميللىون يۇان جۇمستانۇ قوسىمشا قاراجاتنان يگىلىكتەندى.

سۇراۋ: قازىر حالقارالىق ورتانىڭ جانە ندەتتىڭ قايتا ـ قايتا قايتالانۇى سياقتلاردىڭ ىقپالنا ۇشراعاندىقتان، را‌يونىمىزدىڭ سرتقى ساۋدا، شەتەل قارجىلاندىرعان كاسپورىندارىنىڭ تيجارا‌تى كەدەرگىگە ۇشراپ، دامۇى ئالى دە ئبرشاما زور قيىنشىلققا ئدوپ كەلىپ وتىر. اۆتونومياڭ رايون قانداي شارالار قولدانىپ، كاسپورىندارعا كومەكتەسىپ، قيىنشىلقتارىن جەڭىلدەتەدى؟

جاۋاپ: كەلەسى قادامدا ئبز مىنا‌داي قىزمەتتەردى ويداعدا‌ي يگەرەمىز: ئبرىنشى، شەتەل ساۋداگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇداعى زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەسىن زاڭ‌ىڭ بويىنشا قورعاپ، شەتەل ساۋدا‌گەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇدا‌ۇلارىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ مەرزىمى 2023 ـ جىلى 3 ـ ايعا دەيىن بولادى. كەشكتىرىپ تاپسىرۇ شەكتى مەرزىمى ىشىندە ايىپ پۇل النبايدى.

جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇدىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بويىنشا قايتا‌ۇرىپ بەرۇ تەبىندى ارتتىرىلادى. ئرى كاسىپورىندارىنىڭ قايتارىپ بەرۇ سالسترماسى 30%تەن 50%كە كوتەرىلەدى. جۇمىس ورنىندا قالدىرىلىپ باۇلۇعا بەرىلەتىن ئبر رەتتىك كومەك قاراجات ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىندارداڭ بارلىق كاسپورىندارعا كەڭەيتىلەدى. ما‌لىمدەمەي ـ اق دەرەۇ يگىلىكتەنەتىن قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇدى ئبتىرۇ ۇلگەسى ۇزدىكسىز اتقارىلىپ، 6 ـ ايدىڭ سوڭىنان بۇرىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بويىنشا قايتارىلاتىن قارجىنى تۇگەلدەي قايتارىپ بولۇعا كۇش سالنادى. قازىرگە دەيىن 101 مىڭ كاسپورىنعا 832 ميللىون يۇان قايتارىپ، 2 ميللىون 200 مىڭنان استام جۇمىس ورنىن ورنىقتىردى.

ئتۇيىندى قاۋىمنىڭ جۇمىستانۇدىنا ورنالاستىرۇ قوسىمشا قاراجاتى بەرىلەدى؛ 2022 ـ جىلى كاسپورىندار جوعارى مەكتەپ بتىرگەن وقۇشىلاردى جاڭادان قابىلداپ، ەڭبەك توقتامنا قول قويعان ئارى جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇنا قاتىناسقان بولسا، جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇ قورىنان ئار ادامعا 1500 يۇان ولشەم بويىنشا ئبىر رەتتىك جۇمىس ورنىن كەڭەيتۇ قوسىمشا قاراجاتى (بۇل سايا‌ساتتى ئبر رەتتىك جۇمسقا قابىلداۇ قوسىمشا قاراجات سايا‌ساتىن قاباتتاستىرماي يگىلىكتەنۇگە بولادى) تاراتىلادى؛ 2022 ـ جىلى قاداعالاۇ وبيەكتسى ەتىلگەن ەڭبەككۇشتەردى ئۇرتىس 6 ايدان ارتىق جۇمسقا قابىلداعان جۇمسشى سەتەتىن ورىندارعا قاراتا ئار ادامعا 1000 يۇان ولشەم بويىنشا ئبر رەتتىك جۇمسقا شارتقا ۇيلەسەتىن ئتۇيىندى قاۋمعا بەلگىلەمە بويىنشا قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇ، ئبر رەتتىك جۇمس نزدەۇ، شارۇاشلىق قۇرۇ قوسىمشا قاراجاتى، جۇمسقا ورنالاستىرۇ قوسىمشا قاراجاتى سياقتلار بەرلەدى. 5 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن جالپى 222 مىڭ 800 ادام 509 ميللىون يۇان جۇمستانۇ قوسىمشا قاراجاتنان يگىلىكتەندى.

سۇراۋ: قازىر حالقارالىق ورتانىڭ جانە ندەتتىڭ قايتا ـ قايتا قايتالانۇى سياقتلاردىڭ ىقپالنا ۇشراعاندىقتان، را‌يونىمىزدىڭ سرتقى ساۋدا، شەتەل قارجىلاندىرعان كاسپورىندارىنىڭ تيجارا‌تى كەدەرگىگە ۇشراپ، دامۇى ئالى دە ئبرشاما زور قيىنشىلققا ئدوپ كەلىپ وتىر. اۆتونومياڭ رايون قانداي شارالار قولدانىپ، كاسپورىندارعا كومەكتەسىپ، قيىنشىلقتارىن جەڭىلدەتەدى؟

جاۋاپ: كەلەسى قادامدا ئبز مىنا‌داي قىزمەتتەردى ويداعدا‌ي يگەرەمىز: ئبرىنشى، شەتەل ساۋداگەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇداعى زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەسىن زاڭ‌ىڭ بويىنشا قورعاپ، شەتەل ساۋدا‌گەرلەرىنىڭ قارجى قوسۇدا‌ۇلارىن كەشكتىرىپ تاپسىرۇ مەرزىمى 2023 ـ جىلى 3 ـ ايعا دەيىن بولادى. كەشكتىرىپ تاپسىرۇ شەكتى مەرزىمى ىشىندە ايىپ پۇل النبايدى.

جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇدىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بويىنشا قايتا‌ۇرىپ بەرۇ تەبىندى ارتتىرىلادى. ئرى كاسىپورىندارىنىڭ قايتارىپ بەرۇ سالسترماسى 30%تەن 50%كە كوتەرىلەدى. جۇمىس ورنىندا قالدىرىلىپ باۇلۇعا بەرىلەتىن ئبر رەتتىك كومەك قاراجات ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىندارداڭ بارلىق كاسپورىندارعا كەڭەيتىلەدى. ما‌لىمدەمەي ـ اق دەرەۇ يگىلىكتەنەتىن قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇدى ئبتىرۇ ۇلگەسى ۇزدىكسىز اتقارىلىپ، 6 ـ ايدىڭ سوڭىنان بۇرىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بويىنشا قايتارىلاتىن قارجىنى تۇگەلدەي قايتارىپ بولۇعا كۇش سالنادى. قازىرگە دەيىن 101 مىڭ كاسپورىنعا 832 ميللىون يۇان قايتارىپ، 2 ميللىون 200 مىڭنان استام جۇمىس ورنىن ورنىقتىردى.

ئتۇيىندى قاۋىمنىڭ جۇمىستانۇدىنا ورنالاستىرۇ قوسىمشا قاراجاتى بەرىلەدى؛ 2022 ـ جىلى كاسپورىندار جوعارى مەكتەپ بتىرگەن وقۇشىلاردى جاڭادان قابىلداپ، ەڭبەك توقتامنا قول قويعان ئارى جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇنا قاتىناسقان بولسا، جۇمىسسىزدىق قامسىزدانىدىرۇ قورىنان ئار ادامعا 1500 يۇان ولشەم بويىنشا ئبىر رەتتىك جۇمىس ورنىن كەڭەيتۇ قوسىمشا قاراجاتى (بۇل سايا‌ساتتى ئبر رەتتىك جۇمسقا قابىلداۇ قوسىمشا قاراجات سايا‌ساتىن قاباتتاستىرماي يگىلىكتەنۇگە بولادى) تاراتىلادى؛ 2022 ـ جىلى قاداعالاۇ وبيەكتسى ەتىلگەن ەڭبەككۇشتەردى ئۇرتىس 6 ايدان ارتىق جۇمسقا قابىلداعان جۇمسشى سەتەتىن ورىندارعا قاراتا ئار ادامعا 1000 يۇان ولشەم بويىنشا ئبر رەتتىك جۇمسقا شارتقا ۇيلەسەتىن ئتۇيىندى قاۋمعا بەلگىلەمە بويىنشا قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇ، ئبر رەتتىك جۇمس نزدەۇ، شارۇاشلىق قۇرۇ قوسىمشا قاراجاتى، جۇمسقا ورنالاستىرۇ قوسىمشا قاراجاتى سياقتلار بەرلەدى. 5 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن جالپى 222 مىڭ 800 ادام 509 ميللىون يۇان جۇمستانۇ قوسىمشا قاراجاتنان يگىلىكتەندى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جوسپاردا‌عى نسان قۇرىلستارىن مقتى يگەرىپ، ويداعدا‌ي اتقارۇمەن بىرگە، را‌يونىمىز مەملەكەتتىك نەگىزگى قۇرىلعىلار قۇرىلسىن جاپىپاي كۇشەيتۇ ـ دىڭ سايا‌ساتتىق "تەرەزەلىك مەزگىلىن" قولدان جىبەرمەي، ورايدى مقتى يگەرىپ، تەز ارادا ئبر توپ جاڭا نساندا‌ردى، ئرى نساندا‌ردى، جاقسى نساندا‌ردى تولقتىرىپ، الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتتەردى شكەرلەي، ناقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى دستەپ، نساندا‌ردىڭ تولسۇ مولشەرىن جوعارىلاتىپ، قارجى قوسۇدى ارتتىرۇ قوزعاۇشى كۇشىن توپتادى. "ئبز كومىردىڭ ساپالى ئوندىرىس قۇاتىن شەعارۇدى دستەلەدى، قايتا تۇندايتىن بايلىقتى كولەمدەندىرە دامتۇ، مەملەكەتتىك قۇرىلقتاعى مۇناي ـ گازدى ارتتىرۇ ۇيەگىن تۇعالاۇ سياقتى جاقتاردى كۇش سالا ارقاۇ ەتىپ، ەنەرگيا سالاسىنا ئونەمدى قارجى قوسۇدى بەلسەنە كەڭەيتىپ، ەنەرگيا حاۇپسىزدىگىن بار كۇشپەن قامتاماسىز ەتەمىز"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

بۇدان سىرت، شارۇاشلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپاللاندىرۇ جاعىندا رايونىمىز "تومەنگە بەرۇ، باسقارۇ، قىزمەت وتەۇ" رەفورماسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، «اۆتونومياڭ رايوننىڭ شارۇاشلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپاللاندىرۇدى، دارەجەسىن ئوسىرۇدى ورنىنداۇدىڭ 3 جىلدىق ارەكەت جوباسىن (2022 ــ 2025)» زەرتتەپ بلگەرلەتۇدى مقتى يگەرىپ، بازار تۇعالارىنىڭ ورنىڭ ومىرشەڭدىك كۇشىن جەتىلدىرەدى جانە جاندا‌ندىرادى؛ "تەكسەرۇ ـ زەرتتەۇ، قىزمەت وتەۇ ارقىلى دامۇدى جەبەۇ" قيمىلدى دىسكەرلەي وردىستەپ، بايلىقتى بەرىكتىرىپ، ورنالاستىرۇدى كۇشەيتىپ، شوعىرلى تۇرەدە قامال الپ، ونىمدىلىكتى جوعارىلاتىپ، جەر ـ جەردىڭ، تاراۇلاردىڭ نساندا‌ردى يگەرۇ، قارجى قوسۇدى جەبەۇ، ارتۇدى ورنىقتىرۇ ىرىقتىلىعى مەن بەلسەندىلىگىن تولىق دىسكە قوسىپ، نسان قۇرىلىسىنا قارجى قوسۇ سەرپىننىنىڭ تومەندەمەۇنە، تەبىننىڭ باسەڭدەمەۇنە شنايى كەپىلدىك ەتىپ، نسان قۇرىلىسىنىڭ تىڭ ورلەۇىن ۇزدىكسىز كوتەرىپ، جىلدىق قارجى قوسۇدىڭ نسانا ـ مىندەتتەرىن ورىندا‌ۇعا شنايى كەپىلدىك ەتەدى.